

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Fajhygienia és a magyarság.

Dr. Thim József, országos közegészségügyi tanácsos, a szegedi orvosi kongresszuson a fenti címen nemzeti létünket érdeklő nagy fontosságú fejtegetéseket adott elő, melyeknek szálai a most folyó nemzeti küzdelmek bonyodalmaiba is mélyen benyulnak.

A tudós szerző fejtegetéseit — a statisztikai adatok kihagyásával — lapunk vezetőcikként közölni azért is szükségesnek tartjuk, hogy az irányjelölő eszmék minél szélesebb körben elterjedjenek.

*

A magyarság politikai fejlődési erupciójának hatalmasan kilört hullámai a nemzeti létnek minden részét elborítják és kétségtelen, hogy hazánk magyarsága, mint a politikai hatalom fölényes birtokosa, harci szívós erényeinél, vagyonnosságánál és fejlettebb szellemi képzettségénél fogva, az ország nem magyar anthropologiai csoportjait, a hazai nemzetiségeket még mindig fölülmulja.

A magyarságnak csakis ezen politikai tulsulya, jobban mondva magas politikai kvalitása, tartotta meg év-

századokon át alkotmányunkat és biztosította részünkre azt a politikai szervezetet, amelyen belül a magyarság, mint anthropologiai race, érvényesül, uralkodik és fajilag fejlődik; azonban kétségtelen az is, hogy a politikai uralom és a nemzeti műveltség anthropologiai tényezőkön nyugszik.

A mai nemzetinek mondott, küzdelemnek beillő mozgalom, ugyszólván tisztán a politikai jogok és törvények birtokáért folyó harc, melyben a nemzet saját államtársadalmi intézményeire az állami önállóság bélyegét igyekszik rányomni; egyfelől a nemzet, másfelől a dinasztia, mint két hatalmi tényező küzd a jogokért és a hatalomért.

A magyarság jelen nemzeti küzdelme azonban politikai anthropologiai szempontból tekintve nem jogi kérdés, hanem politikai erő kérdése, mert hiszen minden jog és törvénynek alapja a hatalmi erő, mely politikai intézményeink fenállását biztosítja.

Szerintem a magyarság nemzeti fenállása nem annyira a jogi biztosítékokon nyugszik, hanem mélyebb politikai anthropologiai tényezőkön a ma-

gyarság számbeli, vagyoni és kulturai fejlettségében gyökeredzik.

Ezen három tényező együttműködése nélkül elképzelhetlen a magyarság politikai fenállása és jövője; elképzelhetlen, hogy a hatalmas indogermán törzsek a kulturálisan fölényes németek és számbelileg ijesztő sokaságu szlávok között fönn tudjon maradni; csakis az említettem három fajpolitikai tényező gyors és öntudatos, létünket megmentő nemzeti fejlesztésében találhatjuk meg fajpolitikai boldogulásunkat és a magyarság faji jövőjét.

A számbeli, a vagyonosodási és a kulturális tényezőket a magyarság érdekében fölhasználni hatalmunkban áll; sőt ezekkel szorosán összefügg a magyarság faji expansitása és asszimiláló képessége.

Távol állok attól, hogy hazánk jogi institucióit ócsároljam, de az igazi magyar race-politika nem állhat egyedül a közjogi küzdelemből. Jó eszköznek bizonyult a nemzet felrázására, de egyedül magában a magyar nemzeti politikára alkalmatlan; ha igazi nemzeti politikát akarunk, mélyebben kell szán-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Spanyolország — Portugália.

(Vértesi Károly legújabb utleírása.)

Károly bátyánk minket csak évről-évre megajándékoz gazdag tapasztalata és tudása kincseivel. Élvezetes, körülményes tudással, reflexiókkal s költői szépségekkel teljes műveivel felölelte immár egész Európát és csak már az ibériai félsziget volt hátra, melyben még tartozását vélte látni s az „adót fizess“ elve szerint ennek is ime eleget tett.

Eddig megjelent művei fokozatos haladást mutatnak. Szerény véleményem szerint a kulminációt eddig a „Konstantinápoly“-ban láttam, most azonban a „Spanyolországot“ olvasva, zavarba jutok, mert nem tudom, melyiknek nyujtsam a babért. „Konstantinápoly“ csak „egy“ várossal foglalkozott, „Spanyolország“ egy országgal. Az előbbiben bámulom az eszmegazdagságot, ez utóbbiban a találékonyságot, hogy a látott kincsekből éppen azokat találja meg és tárja elénk vonzó és színes előadásban, melyek a legérdekesebbek, legtanulságosabbak.

Vértesi Károly bátyánk a bácskai írógárda szemefénye, az ország legtermékenyebb és legolvasottabb utleírója, egy már kiforrt munkása az irodalomnak, róla kritikát írni igen-igen nehéz feladat, különösen akkor, midőn a fővárosi lapok és folyóiratok egyértelmű dicsérettel és lelkesedéssel foglalkoznak e legújabb és igazán páratlan szép művével is.

Az Alkotmány, Budapest, Divat Újság, Hazánk, Képes Családi Lapok, Magyar Állam, Magyarország és Nagyvilág, Magyar Szemle, Magyar Szó, Tanítók Lapja, Új Idők s a bácskai lapok közül a Bácsmegeye s a Zombor és Vidéke már meghozták e műről véleményüket s valamennyi a legnagyobb elismeréssel adózik az érdemduz írónak, aki sok fáradságot, kényelmetlenséget igénylő és nagy anyagi áldozatok mellett megtett utazásain gyűjtött tapasztalatait nem tartja meg magának, hanem díszes mezbe burkolva, tárja azokat elénk, részesévé tesz sokoldalú tudásának s lehetővé teszi azt, hogy csekély áldozatokért — bár képzeletben — mi is beutazzuk az általa látott gyönyörű vidékeket, lássuk a hajdan oly híres spanyol népnek romlásukban is

végtelen becses műkincseit, tanuljuk legendás történelmét, ismerjük népének erkölcsait, karakterisztikus szokásait és olvasva lássuk azt, ami ezen büszke és nemes fajban látni való.

600 oldalas mű tárja fel előttünk Spanyolországot, Portugáliát és e hosszú mű minden sora, minden oldala szórakoztatva gyönyörködtet és gyönyörködtetve tanít.

Céltudatos beosztás, az előadásnak következetesen vezetett fonala, vonzó, érdekes meseszöveg és Károly bátyánk sajátosságában is kedves, magyaros stílusa nem engedi letenni kezünkől a könyvet, ha egyszer belekezdünk.

Maguk az illusztrációk — igaz — jórészt ismertek, de azoknak beosztása s a szöveg mozaikszerű keretbe illesztése, ezt felelteti velünk, úgy hogy olvasás közben azok is ujjaknak tűnnek fel előttünk.

Bár a szerző szerencsés ötlettel 72 tárcacikk keretébe öleli fel művét, úgy hogy azok mindegyike külön befejezett egészet is képez, ha azokat épen a mórok szokása szerint mozaikszerűleg összeillesztve látjuk, ismét csak egy kerek összefüggő egészet találunk és sajnálnók, ha abból bár csak egy darabka is hiányoznék.

tani, igazi racepolitikát kell követnünk, minden eszközzel emelnünk kellene a magyarság számbeli erejét, előmozdítanunk vagyonosodását, emelnünk kellene főleg nemzeti iskolákkal intellektuális színvonalát. Csakis ezen az uton lehet a magyarságot nagygyá, hatalmassá, erőssé tenni s ha ez meglenne, érett gyümölcsként ölünkbe hullana minden közjogi követelmény.

Gazdaggá, vagyonossá tenni a magyart: a közgazdasági politika főadata; el lehetne ezt érni helyes földbirtok politikával, ipar teremtésével stb. Utalok e tekintetben Beksics Gusztáv publicistikai működésére, aki tisztában van azzal, hogy ha a magyarság a fajok harcában meg akar állani, akkor erőssé kell lennie. Mily végtelen nemzeti kárt vallunk azzal, hogy ilyen kiváló férfiú eszméi gyakorlatilag nem tudtak érvényesülni!

Pedig a vagyonosodás a születések számarányával karöltve jár. Egy gazdag termés után matematica megjósolható a születések emelkedése.

A magyarság jövője függ másodszorban, mint említettem volt, kulturális fölényétől; s e tekintetben főhatalmi eszközünk az iskola, mely egyuttal legjelentékenyebb eszköze az idegen anthropologiai hazai néptörzsek beolvadásának. Nagyon is igaza van Beksicsnek, ha azt állítja, hogy a magyar közoktatási politikának háromféle munkája van: „1. A magyarság megvédelmezése a nagy nemzeti tömegek között s a magyar nyelv elterjesztése mindenütt; 2. a hódító munka okos kiszámítása és beosztása ott, ahol az iskola jelentékeny magyarságra támaszkodhatik; 3. a hódító munka az asszimiláció egész hatalmával a városokban és a nagy ma-

gyar többségek közé ékelt nemzeti tömböknél érvényesülhet.“

A harmadik és talán legfontosabb tényező a magyarság számbeli ereje.

Ha hazánkban a magyarság az összlakosság 80--90%-át elérné és huszmillióból 16 millió szinmagyar volna, nemzetünk nem remélt fényben ragyogna és a mai közjogi politikának hire-hamvát sem ismernők.

Erre kellene tehát fektetnünk nemzeti fajpolitikánk egyik főszűlőjét: a magyarság számbeli szaporítására. Eltekintve az asszimilációtól, a természetes szaporodás az, amelynek emelése a fajhygiene végcélja.

Valamely nemzet számaránya emelkedhetik az agressziv jellegű beolvadás által és a természetes szaporodás útján.

A természetes szaporodás elemi tényezői a növekedés, u. m. a születések és a bevándorlás, és csökkenés, u. m. a halálozások és az elvándorlás; világosabban szólva a növekedés és a csökkenések számának különbözeti száma mutatja meg a nemzet természetes szaporodását vagy fogyását.

A magyarság természetes szaporodása a statisztika adatai szerint — bár javult a halálozási tényező, — a születések lassu csökkenése folytán fokozatosan fogyóban van.

Mig csak néhány év előtt is a magyarság a közepes szaporodású nemzetek közé tartozott, ma számbelileg állandóan csökken és Vargha Gyula szerint „orvoslásra, gyors orvoslásra van szükség, ha nem akarjuk, hogy nemzeti büszke reményeink füstbe menjenek s a magyar nemzet jövő nagyságáról szőtt álmaink keserű csalódással váljanak.“

A halálozás hazánkban sokkal nagyobb lévén, mint a nyugateurópai országokban, kétségtelenül annak mélyreható okai vannak.

Ilyen okok egyike az, hogy hazánk közegészségügye sokkal rosszabb, mint a külföldi nemzeteké; de befolyással van a gazdasági helyzet is.

Elvitázhatlan a magyarság természetes szaporodásának csökkenése; szerencse, hogy ez áll a hazai nemzeti ségekre is és hogy a természetes szaporodási arányban egészben véve a különbség nagynak nem mondható. De az európai fajok versenyében a magyarság ma holnap elmarad és ez végzetessé válhatik.

Ezt a nemzeti veszteséget pótolni kell és lehet is.

Meg kell teremteni a helyes gazdasági politikát és a halál irtásával szembe kell szállani.

A magyarság számbeli fejlesztésének több tényezői közül a legfontosabb egyike a halálozás leszállítása; ezt pedig csakis az egészségügyi intézmények útján érhetjük el, de legkivált a fajhygienevel.

A fajhygiene fontossága leginkább akkor becsülendő meg, amikor valamely racenál pathologiai tünetek jelentkeznek; ilyen pathologiai tünetek konstatahatók az utóbbi években a magyarságon. A születések csökkenése, a nagy gyermekhalandóság, a nagyszámú általános halandóság és ezeknek okai oly nemzeti betegségek, melyeket nemcsak gyógyítani, de megelőzni kell.

Fel kell derítenünk azon tényezőket, melyek a magyar race fentartását legkedvezőbbé teszik és a fejlődését, haladását leginkább biztosítják és pedig

A mű kezdődik az ajánlason.

És már ez is szerencsés gondolata szerzőnek.

Művei legszebbjét a város legszebbjei, legkedvesebbjéi egyikének: Városházának ajánlja. Hja! Spanyolországban forgott Károly bátyánk s így nem csoda, hogy ebben is jó ízlése van.

Menjünk hát mi is vele a büszke hidalgók s a szépséges donnak hazájába s ha már el is multak az aranjú szép napok, legalább azok romjain élvezünk képzeletben.

Szerző a Lisszabonban 1898. évben megtartott nemzetközi sajtókongresszusra indul 33 hírlapíróval s közép Európán végig vasutazva és Franciaországot átszelve, jut „az idők sodrában elhunyt népek birodalmába: Spanyolországba.“ Látni vágyó lelke nem elégszik meg azzal, hogy toronyiránt neki vágjon a kongresszus színhelyének, hanem utközben is oldalugrásokat tesz, hogy megtekintse, feljegyezze és velünk megismertesse mindazt, ami itt is látni való.

Elrándul Biarritzba, Franciaország legkiesőbb tengeri fürdőjébe s onnan átesap

ennek méltó pendantjába — San-Sebastiánba, a spanyolok Velencéjébe, vagy tán Montecarlojába, hol ép úgy mint itt cseng az arany játékasztalokon, hogy bevándoroljon a croupierek feneketlen láskájába. Vonzóan írja le az itteni életet, a sürgő-forgó néptömeg élénk-ségét és különös elismeréssel adózik a szépséges spanyol hölgyeknek.

San-Sebastián fővárosa Európa egyik legkülönösebb tartományának, a baszk földnek. Az író hosszasan foglalkozik ez érdekes nép történelmével, nyelvével, szokásaival. Eredetük az ősrégi időkre nyulik vissza s amennyire a történelem visszatekinthet, e kis bátor nép mindenkor itt lakott a Pyrenéek bércei között.

Szabadságszerető, rettentetlen hős ez a maroknyi nép, melynek dacos mellén ép úgy megtört a mór kalifák toledói pengéje, mint Nagy Károly hős Rolandjának eddig legyőzhetetlen dardája. A hős hasztalan haragította mértőföldre hangzó „Olifant“-ját, segítséget kérve császártól, a világ urától. A kürtszóval együtt elveszett halálhőrgése a Roncesvalles völgy sziklafalai visszhangjában.

És azóta is megtartotta e nép kivált-

ságait, szabadságát, külön nyelvét és szokásait. A föld mostohasága a legnagyobb ravaszra tanította őket, kik ma is a világ legügyesebb csempészei.

E könyvet olvasva önkénytelenül góbéink jutnak eszünkbe, kik teljesen egyeznek baszkjainkkal.

E cikk egyike a sorozat legérdekesebbjeinek . . .

A baszk földet elhagyva Burgos felé, a spanyolok nemzeti hősenek, a bátor és ravasz Cidnek szülővárosa felé vezet az út. Burgos világhírű gyönyörű székesegyházáról „a kővé vált dicsőenkről, melyben nincs bántó félhang, dallama tisztán, áthatóan hangzik“ 800 éves immár, de még mindig legszebbje a góthikának, méltó arra, hogy az író oly sokat foglalkozik vele.

Burgostól Vallyadolidig, Cervantesnek a Don Quijote világhírű szerzőjének egykori lakhelyéig, Kolumbus halálának színhelyéig, majd innen Medináig és Salamancáig, a tudomány és művészetek anyjáiig jutunk el, hol egykor 10000 vig egyetemi halgató tette zajossá az ódon, már Hannibál idejében is

nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is.

Minket leginkább a fajhygiene azon része érdekel, mely a magyarság halál-ozási arányának leszállítására alkalmas; erre való egyedüli eszköz csakis a közegészségügy nemzeti szervezése és az alkalmas egészségügyi intézmények megteremtése.

A hygiene összes eddigi vívmányait hatalmas arányokban magyar értékeké kell beváltanunk és azokat a magyarság geográfiai és ethnográfiai területén realizálni.

Első sorban meg kell teremteni külön törvényhozással a városok hygienejét azért is, mivel a modern gazdasági kulturális fejlődés a városok tömörülési folyamatát maga után vonja.

El kell követni mindent a fajhygiene érdekében azon területeken, ahol a magyarság a nemzetiségekkel érintkezik, de erős számbeli tulsúlyban van és ahol a magyarság faji expanzitása és beolvasztó képessége megnyilvánul.

Meg kell valósítani a hygiene áldásos vívmányait a magyarság által lakta geográfiai területen is, hogy ily módon a magyarság halandósága leszállítván, számbelileg megerősödve, fölvehesse a nemzetiségekkel a harcot, mint tömör, antropológiai egységes tömeg.

A politikai erupció úgy vélem elérte csucosodását; a jelenlegi erőviszonyok fogják megszabni a kivivandó politikai eredmények mértékét, melyek a nemzetiségi számbeliségen, vagyoni viszonyokon és kulturális fölényen nyugszanak. A békés kibontakozást csak egy új pártalakulás által érhetjük el, mert a magyar nemzet sorsa minden-

fennálló hatalmas város komor utcáit. Ősrégi temploma őrzi Cid hadikeresztjét.

A VI. cikk foglalkozik a spanyol vasutakkal, kedélyes, majd kesernyős hangon írva le mindazon mizeriákat, melyeken az utazónak keresztül kell esnie. Jól esik ezt olvasnunk, mert legalább vigasztalhatjuk magunkat mi magyarok. Bár a szerző nem terjed ki a mi viszonyainkra, cikke hallgatónak is valóságos dythirambusa még vicinálisainknak is. Akkor mi még hálásak is lehetünk a sorsnak vasutainkért.

A portugál földre lépve Coimbra-nak Camoënsnek, a legnagyobb portugál költő szülővárosának, a portugál királyok egyik székvárosának érintésével Lissabonba ér a szerző, melynek bámulatos arányu vízvezetékét írja le, hogy azután hosszasan foglalkozék Lissabonnal, az 1755. évben földrengés által teljesen elpusztított, de hamvaiból föniként feltámadt királyi székvárossal, melyet „ki nem látott, az szépet nem látott“.

(Folyt. köv.)

koron a politikai pártok kezébe volt letéve.

Nagy nemzeti hatalom ez, amelylyel magyarság érdekében élni is kell tudni. A kiegyezéstől a mai napig azonban egy párt sem ismerte fel nemzeti hivatását, egy sem tudott a politikai és közjogi harcok nivója fölé emelkedni; egy sem szántott mélyebben és a magyarság életgyökereit nem tudta megtalálni.

Pedig ezek a nemzeti létföltételek, amelyekről függ a magyarság jövője: a magyar nemzet számbeli ereje, a magyarság gazdasága és szellemi fölényétől.

Ezt a három jelszót minden párt-
nak első sorban kellene zászlajára föl-
tűzni; enélkül nincsen magyar nemzeti
politika.

S ennek láttára, — hogy ezek a
főtényezők mennyire leszorultak és
mindent minden téren csak a közjogi
politikai harc nyom el — elszorul
szívünk, mert közben veszendőbe megy
a magyarság színe-java és a politika,
áldás helyett nemzeti pusztulást von
maga után.

Lesz-e valaha igazi nemzeti faj-
politika? megértik-e a nemzet és poli-
tikai pártjaink a fajhygiene magasztos
föladatát? Eddig még nem értette meg
senki; s a jövőben? akkor talán már
késő lesz; mert a fajok is elbukhatnak
a létküzdelemben.

A komlótermelési ügyhez.

A bácskai komlótermelők egyesületének állásfoglalása egy miniszteri határozattal szemben.

Néhány héttel ezelőtt a vármegyei Gazdasági egyesület a „Bácskai komlótermelők egyesületének“ kezdeményezésére felterjesztést intézett a földművelési miniszteriumhoz, melyben kérte, hogy: Tekintettel a komlótermelésnek Bács-Bodrog megyében az utóbbi időben történt fellendülésére, a komlótermelésnek szakszerűbb és megfelelőbb mivélése érdekében Cséser Lajos gazdasági vándor szaktanár Kolozsvárról egy közelebb eső városba, Szegedre, esetleg Zomborba helyeztessék át.

A megyei gazdasági egyesületnek ezen felterjesztésére a földművelési miniszter leiratot küldött, melyben értesíti a gazdasági egyesületet, hogy a felterjesztésében foglalt kérelmet nem teljesíti. A miniszter ezen határozatát többek között azzal indokolja, hogy a szaktanár áthelyezését nem teljesítetbi azért, mert a bácskai komlótermelésnek a komlótermelés további terjesztésére egyelőre nem buzdíthatja, mivel a Bács-Bodrog megyében termő komló értékesítése körül annak másodrendű minősége miatt nehézségek állhatnak be.

A földművelési miniszter ezen leiratát a „Bácsmege“ című lap kellő kommentár kíséretében egész terjedelmében közölte 36. számában és tudomást vettek s említést tettek róla a többi megyei lapok is.

Magától értetődő dolog, hogy a kérdéses miniszteri leiratban foglalt, a bácskai komló alaposan lekiacsinyló s annak minősége s áralkulása tekintetében nagyon is ártani alkalmas kijelentések a bácskai komlótermelésnek, de különösen a komlótermelők körében nagy visszatetszést s megütközést keltek. Ezen körülmény arra indította a bácskai komlótermelők egyesületének vezetőit, hogy az egyesület választmányát a miniszteri leirattal szemben elfoglalandó álláspont meg-

beszélése céljából sürgősen egybehívja. A bácskai komlótermelők választmánya e kérdésben szeptember hó 14-én tartotta ülését Zomborban, a vármegyei gazdasági egyesület helyiségében. A választmányi ülésen, melyen Latinovits Pál főispán, elnök akadályoztatása folytán dr. Pertschy Ferenc ny. főtörzsorvos egyesületi alelnök elnökölt, az egyesület valamennyi tisztviselői s a választmányi tagok majdnem teljes számban megjelentek.

Ezen ülésen elhatározta a választmány, hogy a földművelési miniszter ezen leiratában foglalt indokolást rossz információból eredőnek, a valóságnak meg nem felelőnek és a bácskai komlótermelők érdekét mélyen sértőnek találván, szükségesnek tartja ezen állításait bizonyítandó hiteles adatok és okmányokat beszereztetni s azokat a gazdasági egyesület útján a miniszterhez felterjesztetni azon kérelemmel, miszerint ezek alapján a miniszter — kinek jóhiszeműségével visszaéltek — a leiratban közölt téves állításait új leiratban vonja vissza. Végül elhatározta a választmány, hogy felkéri a megye összes országgyűlési képviselőit, hogy a bácskai komlótermelésen esett sérelmet magukévá téve, hassanak oda, hogy a földművelési miniszter az okozott sérelmet megfelelő módon reparálja s szükség esetén ezt a parlament színe előtt is követeljék.

Látszik ezekből, hogy a „Bácskai komlótermelők egyesülete“ tudatában van azon feladatnak, melyet elsősorban betölteni hivatott, t. i. a bácskai komlótermelés érdekeit előmozdítani s megvédeni, nem nyugszik bele abba, hogy a földművelési miniszterium, az a fórum, melynek legelső kötelessége volna az ország minden részének gazdasági fellendülése érdekében közreműködni, ezen kötelességével homlokegynest ellenkező módon az ország egyik leggazdagabb megyéjének, a Bácskának virágzásnak indult gazdasági ágát, a komlótermelést úgy az ország, mint esetleg a külföld előtt is rosszakaratú információk folytán keletkezett leiratával diszkreditálja, hanem az ilyen miniszteri leirattal szemben minden rendelkezésre álló eszköz felhasználásával arra törekszik, hogy a bácskai komlótermelésen esett méltatlan sérelem megfelelő módon orvosoltassék.

Reméljük, hogy a bácskai komlótermelők egyesületének ezen elismerésre méltó törekvéséből siker fogja koronázni és a miniszteri leirattal felvetett kérdés tisztázása a bácskai komlótermelés eddigi jó hírnevét még jobban emelni s a bácskai komlótermelés fejlesztésére még inkább serkenteni fogja.

Dr. Scheer Árpád.

Városi ügyek.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó évi július hó 3-iki és 4-iki rendes közgyűlésén hozott határozata folytán 1905. évi szeptember hó 25-én (hétfőn) délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. A magy. kir. belügyminiszter rendelete a VI. szőlőtábla egy részének a III. építkezési kerületbe leendő beosztása tárgyában. 2. Főispáni átirat Grigorievits István városi végrehajtónak az üresedésben levő városi adótisztai állásra, Aradszky Péter zombori lakosnak a városi végrehajtói állásra, Blagojevits Szlávkó városi iktatónak a városi adótisztai, Simonyi Károly II. oszt. irnoknak a városi iktatói, Sztolisits István joghallgatónak a városi II. oszt. irnoki, Juhász Lajos II. osztályú irnoknak az I. oszt. irnoki és végül Kolozsváry Dezső napidijásnak a II. oszt. irnoki állásra történt ideiglenes helyettesítése tárgyában. 3. Főispáni átirat, mellyel Buday Gerő városi bizottsági tagnak október hatodikán megünneplésére iránt tett indítványát átteszi. 4. A városi tanácsnak előterjesztése a várostól kezelt alapok kamatlábának megváltoztatása iránt. 5. A városi árvaszéknek előterjesztése az árvapénzek után szedendő kamatok és a kölcsönre kiadható összegnek megállapítása iránt. 6. A városi tanács jelentése új föld elhordására szolgáló helynek kijelölése tárgyában. 7. Angyal János és társainak kérelme városi maradványföld eladása iránt.

Szinügyi bizottsági ülés. Zombor szab. kir. város szinügyi bizottsága e hó 26-án (kedden) délelőtt 11 órakor ülést tart. Az ülésnek egyedüli tárgya a zombori dalegylet kérvénye a színháznak átengedése iránt.

Élelmezési raktárból vendéglő. Zombor szab. kir. város tanácsa a régi katonai élelmezési raktárból átalakított s a város tulajdonát képező vendéglő épületet és mellékhelyiségeit 1905. évi november hó 1-től kezdődőleg 1911. évi december hó 31-ig terjedő időre bérbe adja s az erre vonatkozó szóbeli és írásbeli árverést folyó évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 órakor Latinovits Szaniszló tanácsnok hivatalos helyiségében tartja meg. Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át, azaz 100 koronát kell letenni s az árverés feltételeit a számvévősnél lehet a hivatalos órák alatt megtekinteni.

Kegyuri ülés. Zombor szab. kir. város rom. bath. kegyuri bizottsága 1905. évi szeptember hó 24-én délelőtt fél 10 órakor a városháza nagytermében közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. A városi tanács megkeresése a kvótaösszegekre nézve elsőbbségi pótnyilatkozat kiállítása iránt. 2. A városi tanács által kibocsátott fizetési meghagyás a kir. kincstártól ajándékozott 10 □-öl belsőség után járó 10 korona birtokváltózási illeték megfizetése iránt.

Utmesteri iskola. Zombor szab. kir. város tanácsa közhiiré teszi, hogy a m. kir. kereskedelmi miniszterium által a folyó évi december hó 1-ével újból megnyitandó utmesteri iskolákba négy középiskolai osztályt vagy ipari szakiskolát végzett egyének felvétetnek. A felvétel feltételei: 1. 20 évnél magasabb és 30. évet be nem töltött életkor. 2. Egészséges és erős testalkat. 3. Kifogástalan erkölcsi magaviselet. 4. A magyar nyelvnek szóban és írásban bírása. Mindezeket igazoló okmányokkal ellátott kérelmek a helybeli m. kir. államépítészeti hivatalnál nyújtandók be legkésőbb folyó évi október 15-ig.

A Zrinyi-utca csatornázása. Zombor szab. kir. város törvényhatósága a Zrinyi-utca csatornázási munkálatát elhatározván, ezen munkálat biztosítására folyó évi október hó 2-án d. e. 10 órakor a városháza kisebb tanácstermében zárt írásbeli versenytárgyalás tartatik.

H i r e k .

Latinovits főispán Frigyes kir. hercegnél. Frigyes kir. herceg nevével és két leányával baranyai birtokán tartózkodik. Ebből az alkalomból a kir. herceg vendégül meghívta Latinovits Pál főispánt. A főispán kedden volt a feusséges családnál dejeunén. Ez alkalommal a kir. herceg már előre meghívta a főispánt az október hónapban tartandó erdei szalonka-vadászatra.

Kulinyi Zsigmond utódja. A szegedi kereskedelmi és iparkamarai titkári állás Kulinyi Zsigmond halálával megüresedett. Az állásra 12-en pályáztak. A tizenötös választmány a kamarai tagokkal történt megállapodás után egyhangulag Perjéssy László szegedi kereskedelmi iskolai igazgatót bizta meg a titkári teendők végzésével.

Jegyzőválasztás Gádonon. Gádonon tegnap volt a jegyzőválasztás Tárczay Dezső főszolgabíró elnöklete alatt. A képviselőtestület egyhangulag Szalay Zsigmond helyettes jegyzőt választotta meg.

Aszfalt az ujtemplomhoz. Az ujtemplomhoz vezető aszfaltjárda építéséhez hozzá kezdtek. A járda a Matzitz-féle vendéglőtől kiindulva, a karmeliták temploma mellett húzódik el és a Roheim-féle fakereskedés sarkáig fog kiépülni. Valóságos jótétemény ez a szelencsei és a bánati lakók templom látogatóinak, kik nem kénytelenek esős időben a korzó sarát dagasztani, hogy a templomhoz jussanak.

Jubileum. A zombori Polgári Kaszinó-Egyesület f. évi október hó 1-én saját helyiségeiben Heindlhofer Róbert egyesületi pénztárnok pénztárnokságának 40-ik évének betöltése alkalmából ünnepélyt rendez. Az ünnepély két részből áll: rendkívüli diszközgyűlésből és társasvacsorából. A diszközgyűlést délelőtt 11 órakor tartják a következő tárgysorozattal: 1. Szózat. Éneklí a zombori dalárda. 2. Elnöki megnyitó. 3. Emlékbeszéd Heindlhofer Róbert pénztárnok arcképének lelepezésével. 4. Himnusz. Éneklí a dalárda. A társasvacsera ugyanaznap esti 8 órakor lesz. Teríték ára 2 korona. A részvétet be kell jelenteni az ivtartóknál és az egyesületi szolgánál.

Megfürösztött városi tanács.

Tiverton, devonshirei városkában sajátóságos szokás divatozik már 700 esztendő óta. A városban nagy volt a vízhiány, úgy hogy a lakosság sokat szenvedett s már tovább vándorlásra gondolt. 1205-ben azonban a város közelében hirtelen egy forrás fakadt, melynek oly bő vize volt, hogy egy kis folyót táplált a vízből. Azóta a város lakói minden hetedik évben a polgármester és a tanács vezetése alatt kivonulnak a forráshoz, ott ünnepélyt rendeznek, melynek egyik pontja a lakosságnak ama jogos szokása, hogy a polgármestert és a város fejeit belelökhetik a vízbe.

Zomborban is óriási a panasz a vízhiányról. A kutak a nagy szárazság következtében nagyobbreszt kiszáradtak. A város két artézi kutja a vizet már csak cseppenként adja. Állandó ostromnak vannak téhát kitéve, úgy hogy ha egy eseléd vízért megy, órák hosszúig kénytelen elácserogni, míg edényét megtöltheti. A honvédkaszárnya melletti artézi kut környéke olyan, mintha állandó vásár központja volna.

Nálunk nem a polgármesterben és a tanácsban van a hiba. Mintegy négy év előtt e város tanácsa javaslatot nyújtott be a törvényhatósági bizottsághoz, hogy városrészenként artézi kut furását határozzák el. Megtörtént. A bezdáni uton a honvédkaszárnya melletti kut furását meg is kezdték és vagy két évi vajadás után be is fejezték. Állítottak reá egy izlésnélküli fabódét, melyet a vidékiek bizony gyakran más célra szolgálnak vélnek. A bódéből egy 10—15 cm. széles eső buzogtatja az áldásos italt. A törvényhatósági bizottság egyes tagjai, mivel a bánati kut helye nem saját házaik közelében jelöltetett ki, rut önzésből a hozott határozatot megfélebbezték. Ezután következett a miniszteri döntés, amely a városnak a kutfuróval megkötött szerződését megsemmisítette, mivel a szabadverseny korlátozását látja benne, utasítván a törvényhatóságot, hogy újabb határozatot hozzon és új árlejtést írjon ki. Ez mind nagyon szép dolog. Csak azt nem értjük, hogy az árlejtés kiírása még eddig miért nem jelent meg? Kiváncsiak vagyunk reá, hogy akadnak-e ismét a törvényhatósági bizottságnak oly tagjai, akik ezen kut helyét újból megállapító törvényhatósági bizottsági határozatot megfélebbezik? Mert akkor igazán nem ártana őket ünnepek keretében a csatornában megusztatni.

Eljegyzés. Ifj. Dickmann Ferenc hódási járási számvévő eljegyezte győri Gyarmathy Ferenc szentfilópi jegyző kedves leányát. Gizikét. Öszintén gratulálunk!

Kalcsán János, a zombori beltéri elemi iskola tanítója, eljegyezte Kekezovich Teréz kisasszonyt, Kekezovich monostorszegi kántor-tanító leányát.

A szabadkai törvényszék új elnöke. Bár a kinevezés híre még nem jutott el hozzánk hivatalos formában, mindamelllett illetékes helyről nyert értesülésünk alapján örömmel regisztráljuk, hogy a szabadkai kir. törvényszék új elnökévé Weber Ferenc, a szegedi kir. járásbíró vezetője neveztetik ki. Weber Ferenc a zombori kir. járásbíró-ságnál működött; Pál Antal volt vármegyei alispán unokájának férje és dr. Baky Elek m. árvaszéki ülnöknek sógora.

Zsinagóga avatás. A zombori restaurált zsinagóganak felavatási ünnepélye f. hó 24-én délelőtt 11 órakor fog megtartani. Az ünnepély sorrendje: 1. Megnyitó ének, 2. Praeludium. 3. A frigyszekrény kinyitása és a tórák elhelyezése. 4. Máj town. 5. Az örök lámpa meggyújtása. 6. A frigyszekrény bezárása. 7. Avató beszéd. 8. Héber ima. 9. Himnusz. — Az egyházi ünnepélyen Lifszit Leó főkántor által betanított izr. férfi dalárda fog énekelni. A próbák serényen folynak. A templomban a szükséges villamvilágítást egyelőre a Weisz-gözmalom szolgáltatja. Az avatáson a magyar szónoklatot dr. Fischer Mihály főrabbi fogja megtartani.

A közjegyzői kamara közgyűlése. A szegedi közjegyzői kamara évi rendes közgyűlést — mint mult számunkban már jeleztük — e hó 17-én tartotta meg Szabadkán, az ottani királyi törvényszék fő-tárgyalási termében. A közgyűlés egyik legfontosabb tárgya a kamara elnökének megválasztása volt. Mezey Zsigmond kir. tanácsos, kulai kir. közjegyző egyhangulag lett a kamara elnökévé megválasztva. Délben a Bárany-szállodában bankett volt, amelyen a közjegyzőkön kívül Szabadka város előkelőségei is részt vettek.

Apatini háziipari kiállítás. A Delvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete tenyészállatdíjazással egybekötött érdekes és nagyszabásu háziipari kiállítást rendez Apatinban. A kiállítás védnöke Schmausz Endre ny. főispán. A kiállítás e hó 24-én nyílik meg. Az apatini kiállítás Bácska fejlett háziiparának bemutatója lesz. Apatin lakosainak nagy része él háziipari foglalkozás után. Legnagyobbreszt a kosárfonást űzik. Az ottani készítményü kosár-fele régóta keresett export cikk. Nemkülönbén híresek az apatini facipők és fapapucsok. A háziipari kiállítás vásárral lesz egybekötve. A kiállítás vezetősége arról is gondoskodott, hogy a kiállítást megtekintőknek a háziipari tárgyak készítemi módját is bemutassák.

Kis gyermek halála. Szerető szülék, játékos testvérkek öröme változott siralmas fájdalommá a kis Zsámbokréthy Gusztika elhunytával. A ringó böleséből oly korán az örökké nyugvó koporsóba feküdt. A kesergő család a következő gyászjelentést adta ki: Zsámbokréthy Zsámbokréthy Dezső és neje született Reidl Krisztina egy maga, valamint gyermekeik Mariska és Ilonka, ugyszintén az összes rokonok nevében is a szülők és testvérek szívnek legmélyebb fájdalommal és gyászával jelentik, hogy szeretett és felejtethetlen kis fiuk, illetve testvérük Gusztika folyó évi szeptember hó 21-én éjjeli 1 órakor életének 8-ik havában visszaadta lelkét terem-tőjének. A felejtethetlen kis halott földi maradványa folyó évi szeptember hó 22-én délután 5 órakor fog a gyászházból (Gakovai-utca 8. sz.) a rom. kath. egyház szertartása szerint a szent Rókus temetőben örök nyugalomra tétetni. Zombor, 1905. évi szeptember hó 21-én. Legyen nyugalma esendes. Emléke áldott!

Utászok Zentán. A szegedi utász-zászlóaljnak egy tiszt, 3 altiszt és husz hídászból álló különítménye a hadtestparancsnokság rendeletére tegnap Zentára utazott. A különítmény mindaddig Zentán marad, míg a fahidat, mely az elmult évben beszakadt, szét nem szedik.

Orvosválasztás. Dr. Schreiber Lipót rumai kerületi betegsegélyzőpénztári orvost Bácsstóváros képviselőtestülete egyhangulag községi orvossá választotta meg.

Műkedvelő fényképezők egye-

lete. Lapunkban már megemlítettük, hogy a zombori fényképezők között mozgalom indult meg egyesület alakítása céljából. Krump Vilmos felső kereskedelmi iskolai tanár most — a jelzett céltől — a következő felhívást bocsátotta ki a műkedvelő fényképezőkhöz: A városunkban, f. o. május hó folyamán rendezett országos műkedvelő fényképezési kiállítás mindnyájunkat meggyőzött arról, hogy az amatőrök ott, ahol tarsulva, egyesülétté tömörülve egymást huzdították, oktatták, segítették céljukat, hogy ne csak egyszerű fotográfiákat, hanem művészi becsű képeket készítsenek, el is értek. Ezt mutatta a budapesti Photo-Club Zomborba leküldött gyűjteményes kiállítása. Nekünk, zombori amatőröknek nem lehet egyéb feladatunk, minthogy követve a kapott útmutatást, hasonló cél elérésére törekedjünk. Fölmerült az eszme, hogy célunk elérésére mi is egyesületet alakítsunk. Ezen eszmenek megbeszélése, esetleg megvalósítása végett fölkérem igen t. Címlet, hogy f. é. szeptember hó 24-én vasárnap d. e. 11 órakor a felső kereskedelmi iskola ttnástermében megjelenni sziveskedjék.

Halálozás. Lakatos Károly a budapesti m. kir. posta- és táviróosztály tanfolyam hallgatója, Lakatos József és neje Boldizsár Teréz zombori lakosok fia, életének 22. évében elhunyt. A korán elhunyt ifjú a zombori felső kereskedelmi iskolának volt tehetséges növendéke s ott tett érettségi vizsgálatot is. Temetése 18-án d. u. 5 órakor történt. Pályája kezdetén szép reményekre jogosító életet hervasztott el a rideg halál.

Népgyűlés. Az újvidéki járás szerb és tót lakosai folyó hó 17-én Ófatak községben nemzetiségi nagy népgyűlést tartottak, mely egyhangu határozattal foglalt állást az általános szavazati jog, magyar vezényszó és az iskolákban a magyar nyelv tanítása ellen. A gyűlésen mintegy 700—800 ember volt jelen. A gyűlést Sijacsiki Koszta ófataki szerb tanító nyitotta meg. Szónokok voltak: Stoj Milán ósvói és Sztojanovics kiszácsi szerb pap; továbbá dr. Micsátek Milán újvidéki ügyvéd, Hodzsa Milán Kölpény kerület tót nemzetiségi képviselője, dr. Szvinyárevics Milán és dr. Krnó János. **Hodzsa képviselő** különösen a magyar vezényszó és a magyar nyelv tanítása ellen beszélt, ami az egybesereglett közönségnek nyáre volt és gyakran „szivió” kiáltásokkal akasztották meg népszerű (?) képviselőjüket a magyarság ellen elmondott beszédeért. Dr. Szvinyárevics különösen a községi jegyzőket támadta, mert — ugymond — választások alkalmával ők a kormány főkortesei. A népgyűlésen rendezés nem történt.

Herkulesfürdő veszedelme.

A Herkulesfürdő körül elterülő kistári erdőben hat hét óta dühög a tűz. Tegnapelőtt reggel a tűz nagyon fenyegető lett. Félni lehetett, hogy ha szél támad, a fürdőtelep is lángba borul. A fürdőigazgatóság táviratozott a földművelési minisztériumnak, hogy intézkedjék az oltás dolgában és egyszersmind tudatta, hogy a tűz már a Teréz-útvár közvetlen közelében van. A minisztérium intézkedésére a temesvári 39-ik gyalogezred négy százada, tegnap pedig újabb négy század katoná érkezt Aradról a 33-ik gyalogezredből Herkulesfürdőre. A katonák azonnal hozzáfogtak az oltáshoz. Árkokat ástak az égő területek körül és fákat döntöttek ki, hogy a tűz továbbterjedését meggátolják, mert arra, hogy a tüztengert lokalizálják, még csak gondolni sem lehet. Az erdő mintegy hatszáz hold területen menthetetlenül a tűz martaléka. A földművelési minisztérium részéről egy erdőmester érkezett Herkulesfürdőre, hogy a célszerű intézkedéseket megtegye. Az erdő mintegy hat héttel ezelőtt kezdett el égni. Keletkezésének okát senki sem tudja, de valószínűnek tartják, hogy a parasztoktól rakott tűz gyújtotta föl az erdőt. Tegnap már áldo-

zata is volt, ugyanis a tűz meglazította a sziklákat és azok valóságos lavinaként gördültek le a hegyről és az oltás munkálataival elfoglalva levő 33. gyalogezred egyik csapatából Baitics szakaszvezetőt, valamint egy közkatonát agyonütöttek, 11 katoná sulyosan, többen pedig könnyen megsebesültek. A sebesültek közül 2 haladoklik.

Lelőtte a barátját. Paresetits Gergely és Paresetits Péter zsarkováci szállási lakosok a legjobb egyetértésben éltek egymással. Szomszédok voltak. Tegnapelőtt este is együtt beszélgettek. Beszéd közben valami fölött összeszólalkoztak. Vitatkozásuk mind hevesebb lett, majd tettelegességre került a dolog. Paresetits Péter kiszakítván magát barátjának nem épen gyengédeden ölelő karjaiból, házába rohant és kétesövű fegyverét kihúzva, kétszer rálőtt Gergely barátjára. Az egyik golyó a balszemébe, a másik pedig a gyomrába hatolt. A sulyosan sérült embert a rendőrség a kórházba, a lövöldöző jóbarátot pedig a megejtett nyomozás alapján Jablonszky Miklós alkapitány az ügyesség börtönébe kísértette át. A meglőtt ember halállal vívódik, felgyógyulásához nincs remény. — Szomorú nevezetességre kezdünk szert tenni: 3 nap alatt négy gyilkosság.

Megszökött katonák. Niucevits János a. cs. és kir. 86. gyalogezred őrzővezetője és Schmidt Antal bácsalmási illetőségű 3. huszárezredbeli közhuszá Szigeden állomásozó ezredétől megszöktek. A szökevényeket országszerte körözik.

Művészet — Irodalom.

A Gyermekvédelmi Lap legutóbbi száma főképen a züllött, rossz erkölcsű gyermekek védelmének ügyét karolja fel. A lezajlott börtönügyi kongresszus alkalmából írott cikkében Karasz Csaby Ödön sürgeti az ily gyermekeket befogadó intézmények mielőbbi létesítését. Az alkoholnak ártalmait a gyermekvilág egészségére érdekesen tárgyalja Deutsch Ernő dr. Barabás Péter a kóborcigányok ügyének rendezését ugy véli elérhetőnek, hogy a kóborcigány gyermekek mind állami gondozásban részesüljenek. Előfizetési ár évenként 4 korona. Megjelenik havonta 15-én.

Közgazdaság.**A linoleum.**

A linoleumot Frederic Walton Haugton-Dale-ban (Manchester mellett) találta fel.

Eleintén csak Angliában gyártották, majd később átkerült a kontinensre is.

Ezen felette fontos árucikk nagy jelentőségét belátták az illető körök s megalakult a triesti linoleumgyár, mely előállítási képességre nézve egy fokon áll az angol stb. gyárakkal. A triesti gyár vezetői kipróbált szakemberek, berendezése mintaszerű s így gyártmányai felvehetik a versenyt az angol és német árukkal.

A linoleum jó tulajdonságai és sok irányban való alkalmazhatósága ezidőszereint oda érlelte a dolgot, hogy a linoleum immár szükségleti cikk lett.

Lakoszobák, szalonok, nyilvános intézetek, kórházak, iskolák, fürdők, színházak, irodák, tornatermek stb. stb. mind alkalmas helyiségek a linoleum felhasználására.

Elegancia mellett a következő gyakorlati előnyei vannak a linoleumnak.

1. Legszilárdabban ellenáll a kopásnak. 2. Sima s porús mentes, por és szenny kevés tapad hozzá s ez is könnyen eltávolítható. 3. Sima mint a bőr, ruganyos mint a kaucsuk. 4. Határozottan vízmentes. 5. Kellemesen mersékli a zajt. 6. Biztosan elzárja a talajkigőzölögést, a talaj hővességét. 7. Hülkémentesen tapad a talajhoz.

A linoleum pótolja a szőnyeget, nesztelemné teszi a lépéseket, nem fogja fel a port s így nem válik fészkévé a mikroorganizmusoknak, a jó egészség ezen láthatatlan ellenségeinek, melyek miatt a nehéz szőnyegek használata gyakran veszélyes is.

Egyszeri letörés egy alig nedves por-
törővel pormentessé teszi az egész felületet.

A lakások berendezésénél a szépség, célszerűség s higiénikus előnyök jönnek tekintetbe; mindezen jó tulajdonságokat egyesíti magában a linoleum s ez is teszi indokoltá az általános elterjedését, melynek a linoleum örvend.

Az alábbiakban rámutatunk a linoleum gyakorlati jelentőségére, melyek együttesen bizonyítják, hogy a linoleum az egyedüli ideális padlóburkolat.

A lépcsőkön való alkalmazása célszerű és takarékos, a fel- és lejárásnál az elcsuszást meggátolja, mindig tiszta.

A bejárók, előcsarnokok vagy folyosók gyűjtik a legtöbb szemetet, ha a burkolat linoleum, gyerekjáték a tisztántartás, ellenkező esetben a szolgásműhelyzet örökös terhe.

Nappali szobák, éttermek, hálószobák elegancia, tisztaság, melegség és kényelem tekintetében csak nyerhetnek a linoleum alkalmazása révén.

A gyermekszobában szintén szembezőkő a linoleum burkolat előnye, az anyák teljes nyugodtan maradhatnak, ha az ő felügyeletük nélkül maradnak gyermekeik, elcsuszás a fapadlókon a sziklák által okozott sérülések elmaradnak s mindig tiszta a padló, ami az egyszerű gyermekgondozás fő feltétele.

Konyhák s fürdőszobákban is kitűnően beválik a linoleum, e helyeken a víz viszi a főszerpet s a linoleum vízmentes.

Istokokban és tornacsarnokokban szinte nélkülözhetetlen a linoleum, gondoljunk csak azokra az óriási porfelhőkre, amelyek a gyakorlati és járás-kelés által támadnak, sok tüdőbeteg az iskoláig vezetheti vissza baja keletkezését.

Angol stb. országban már régóta alkalmazzzák, mert belátták annak higiénikus előnyeit.

Kórházakban mint az egyedül fertőzésmentes padlóburkolat máris kiszorította a szőnyeget. Bebizonyított tény, hogy a szőnyeg a beteg excrementumait magába szívja s bacillus fészek lesz belőle, mely a felszedés, felgöngyölés, kiverés által a bacillusok tömegét ontja magából.

A felsoroltak bizonyítják, mily széles köre van a linoleum alkalmazhatóságának s bizonyára a praktikusan gondolkozók nem is fogják elmulasztani, erről meggyőződést szerezni, hisz nemcsak anyagi előnyöket jár, hanem jó hatást is gyakorol az idegrendszerre, rossz hangvezető lévén, a külső zajt kellemesen tömpítja. Közli: Goldfáhn Bernát

HIRDETÉSEK.

628. szám.

1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. § a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíróság 1905. évi V. 1100. számú végzése következtében Halász Dávid ügyvéd által képviselt Pártos Samu zombori lakos javára Sohr Sándor s neje zombori lakosok ellen 400 kor és járulékaik erejéig 1905. évi augusztus hó 22-én tognatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: különféle butorneműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíróság 1905. évi V. 1100/2. számú végzése folytán 400 kor. tökekövetelés, ennek 1905. évi július 10-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 60 korona 40 fillérben bírólág már megállapított költségek erejéig Zomborban adások lakásán leendő eszközzésére 1905. évi szeptember hó 22-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1905. szeptember hó 11-én.

Styrum Mór,

kir. bir. végrehajtó.

Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!

A szőlészet kincse.

A phylloxerának ellentáll!!!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres

Delaware vessző eladás.

Cím:

Szigyártó és Takács

szőlőteleptulajdonosok. *—3

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda: Felső-Szeged. Somogy megye.

Hölgyek figyelmébe.

Kitanult fodrásznő, ki legújabb divat szerint fésül, mérsékelt fizetés mellett ajánlkozik.

Kiváló tisztelettel

Czánovits Katica,
fodrásznő.

Lakás: Apatini-ut 65.

Kiadó lakás.

2—1 Apatini-ut 8. szám alatt kiadó egy 4—5 szobából álló utcai lakás mellékhelyiségekkel együtt **november 1-től.**

5571/905.

Pályázati hirdetmény.

Tiszaistvánfalva községben elhalálozás folytán megüresedett községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtokat, hogy képesítésüket igazoló szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi október hó 8-áig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A jegyzői állással járó illetmények a következők:

1. 1200 korona készpénzfizetés.
2. Természetheni lakás.
3. 1/2 telek földre eső legelőilletmény hasznélvezete, mely után az adót a jegyző fizeti.
4. 6 öl kemény tűzifa.
5. Szabályrendeletileg megállapított magánmunkálati díjak.

Megjegyzem, hogy a német nyelv tudása megkivántatik.

Ujvidék, 1905. szeptember 12-én.

Mezey Imre,
főszolgabíró.

3—3

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

8—6

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

Pályázati hirdetmény.

Kerény községben előléptetés folytán üresedésbe jött német-magyar tan nyelvű római kath. tanítónői állásra pályázat hirdetetik.

Javadalmazása: 1. 800 korona készpénzfizetés; 2. női kézimunkatartásért 60 korona; 3. a törvényes ötöd-éves korpótlék.

A pályázóktól megkivántatik a magyar és német nyelvben teljes jártasság.

Megjegyzendő, hogy ezen állás csak ideiglenes, míg t. i. az apácák elfoglalják a leányoktatást.

Pályázati határidő **október hó 10.** A megválasztott tartozik állását október hó 15-én elfoglalni.

A kellőleg felszerelt kérvények a kerényi róm. kath. iskolaszékre címezve Nagyságos és főtisztelendő Mészner István apát-esperes-plébános urhoz Bezdánba (Bács m.) küldendők. 2—2

Kerény, 1905. szeptember 11.

Schauer Ferenc, Pevny Domonkos,
r. k. iszkzéki elnök. r. k. iszkzéki jegyző.



Csemegeszőlő

kapható per 5 kilós kosarakban vidékre is szállítva

Incze Gusztáv
szőlészetében Zomborban.

Telefon sz. 29.

Telefon sz. 29.

Borszőlő per kiló 18 kr.
Chasselas rouge és blanc 20 kr.
Keverten csemegeszőlő 22 kr.
Chasselas Muscat Passatutti, Wray és St. Fiacre 25 kr (szagos szőlőfajok).

Vidékre szállítva, csomagolás és kosárért 30 kr számított csupán, szállítólevél beleértve.

6—6

1619. sz. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Oszivác község előjárósága lemondás folytán üresedésbe jött lovasrendőri állásra pályázatot hirdet. Felhivatnak az ezen állást elnyerni óhajtok, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **1905. évi október hó 1-ig** ezen község előjáróságánál nyujtsák be.

A lovasrendőri állás javadalmazása: teljes felszerelés (ruházaton kívül) és a községi pénztárból utólagos havi részletekben folyósítandó 720 korona készpénzfizetés.

Oszivác, 1905. szeptember 13.

Schüsler Károly, Petrovits Triva,
s. jegyző. 2—2 bírő.

Újdonság!!!

15 perc alatt száradó szobapadló

EMAIL
LAKK.

1 üveg 2 kor. 40 fl., 1/2 üveg 1 kor. 30 fl.
0., 1., 2., 3., 4., 5. szám.

Legfinomabb

Borostyán lakk.

0., 1., 2., 3., 4., 5. szám.

Fehér, vörös és fekete

EMAIL

Mosdók, ablakdeszkák, hintók stb. mázolására. 5—1

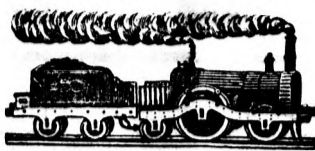
PARQUET fénymáz és viasz.

Fehér, sárga és sötétsárga színben.

KAPHATÓ:

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer- és csemegekereskedésében
ZOMBORBAN.



A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1905. ÉVI MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza	
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind. BUDAPEST k. p. u.	érk.	5.45	9.50	1.00	6.55		
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk. SZABADKA	ind.	11.50	5.05	9.51	1.52	10.00	
	1.26	4.15		6.48	5.32	ind. SZABADKA	érk.	10.58	7.23	9.39	1.26	9.08	
	1.56	4.43		7.10	6.01	Csantavér		10.26	6.53		1.02	8.18	
	2.21	5.09		7.25	6.27	Bács-Topolya		10.02	6.31	9.07	12.41	7.31	
	2.47	5.36			7.05	Hegyes-Feketehegy		9.31	6.02		12.14		
	3.07	5.55		7.55	7.27	Verbász		9.06	5.37	8.39	11.57		
	3.28	6.17			7.46	O-Kér		8.41	5.13		11.39		
	3.45	6.34			8.13	Kiszács		8.21	4.54		11.21		
	4.06	6.55		8.37	8.34	érk. UJVIDÉK	ind.	7.46	4.30	7.56	11.00		

Oda				Baja—Ujvidék				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
4.00	7.12	1.15	ind. BAJA	érk.	9.15	3.23	6.50				
4.11	7.22	1.25	Bajaszállás		9.08	3.15	6.42				
4.25	7.35	1.38	Vasút		8.53	2.59	6.26				
4.51	8.00	2.01	Gara		8.32	2.37	6.00				
5.09	8.17	2.16	Rigyica		8.17	2.17	5.35				
5.37	8.45	2.39	Sztanisics		8.00	1.57	5.12				
5.56	9.03	2.56	Gákova		7.36	1.28	4.40				
6.15	9.22	3.14	Nenadics		7.15	1.08	4.16				
6.25	9.32	3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	ind.	7.05	12.57	4.05				
6.51		3.51	ind. ZOMBOR (étk.)	érk.	6.20	11.20				7.00	
7.07		4.07	Zombor-vásártér		6.13	11.13				6.52	
7.16		4.16	Fernbach-szállás		6.04	11.04				6.41	
7.30		4.30	Zsárkóvác		5.56	10.56				6.32	
7.49		4.49	Ó-Sztapár		5.42	10.42				6.15	
8.10		5.12	Bresztovác		5.27	10.28				5.51	
8.35		5.37	Hódságh		5.02	10.02				5.21	
8.49		5.51	Parabuty		4.43	9.45				4.43	
9.16		6.09	Paraga		4.22	9.25				4.10	
9.30		6.23	ind. GAJDOBRA	érk.	4.04	9.09				3.26	
9.45		6.38	Bulkesz		3.50	8.55				3.11	
10.10		7.03	Petrovác-Glozsán		3.39	8.44				2.59	
10.31		7.25	Futtak		3.10	8.16				2.20	
			érk. UJVIDÉK	ind.	2.45	7.51				1.40	

Oda				Szabadka—Dálya				Vissza			
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
5.00	2.02	6.50	6.55	ind. SZABADKA	érk.	6.50	9.41	12.59	10.35		
5.25	2.26		7.25	Tavankut		6.17		12.37	10.09		
5.45	2.46	7.19	7.53	Bajmok		5.53	9.11	12.20	9.51		
6.16	3.17	7.41	8.32	Nemes-Militics		5.02	8.46	11.44	9.10		
6.30	3.31	7.53	8.50	érk. ZOMBOR	ind.	4.40	8.35	11.27	8.51		
7.28	4.00	8.13		Prigl.-Szent-Iván			8.14	10.55	8.14		
7.42	4.13	8.23		Szóna			8.04	10.37	7.53		
7.54	4.24	8.33		érk. GOMBOS	ind.		7.55	10.25	7.40		
9.18	5.25	9.13		ind. ERDŐD	érk.		7.20	9.17	6.03		
9.30	5.37	9.23		érk. DÁLYA	ind.		7.09	9.05	5.50		

Oda				Szabadka—Ó-Becse				Vissza			
v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
4.40	1.32		ind. SZABADKA	érk.	8.34	5.25					
5.08	2.00		Békova		8.07	4.58					
6.19	3.21		érk. ZENTA	ind.	6.40	3.40					
7.47	5.27		Ada		5.26	2.19					
8.10	5.42		Mohol		5.05	2.02					
8.30	6.02		Bács-Petrovoszellő		4.39	1.37					
8.56	6.28		érk. ÓBECSE	ind.	4.10	1.10					

Oda				Szabadka—Baja				Vissza			
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	10.30	1.47	7.00	ind. SZABADKA	érk.	9.29	12.48	6.20	10.28		
5.25	11.09	2.22	7.35	Csikéria		8.56	12.16	5.48	9.52		
6.03	11.46	2.54	8.07	Bács-Almás		8.34	11.55	5.27	9.22		
6.09	11.51	3.00	8.13	Almás		8.19	11.40	5.12	9.06		
6.33	12.15	3.26	8.42	Bikity-Borsód		7.54	11.15	4.47	8.38		
7.07	12.48	4.00	9.16	érk. BAJA	ind.	7.17	10.40	4.12	7.47		

Oda				Ó-Becse—Ujvidék				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
4.40	9.50	4.25	ind. Ó-BECSE	érk.	6.55	12.43	7.44				
5.05	10.21	4.49	Bács-Földvár		6.33	12.16	7.22				
5.27	10.48	5.10	Csurogh		6.15	11.47	7.08				
5.49	11.22	5.32	Zsablya		5.50	11.13	6.37				
6.04	11.45	5.47	Goszpodince		5.31	10.44	6.21				
6.30	12.24	6.11	Temerin		5.14	10.20	6.04				
6.39	12.36	6.20	Jarek		4.58	9.50	5.46				
6.53	12.53	6.34	érk. VASKAPU	ind.	4.43	9.31	5.31				
7.01	1.07	6.36	ind. VASKAPU	érk.	4.42	9.24	5.23				
7.25	1.35	7.00	érk. UJVIDÉK	ind.	4.17	8.55	5.00				

Oda				Szeged-Rókus—Zenta				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
4.20	1.40		ind. SZEGED-ROKUS	érk.	8.51	5.45					
4.43	2.04		Rószke		8.28	5.23					
5.02	2.22		érk. HORGOS	ind.	8.07	5.05					
5.03	2.35		ind. HORGOS	érk.	7.57	4.49					
5.21	2.58		Bács-Martonos		7.39	4.31					
5.44	3.24		O-Kanizsa		7.25	4.17					
6.04	3.54		Adorján		6.56	3.53					
6.29	4.19		érk. ZENTA	ind.	6.30	3.28					

Oda				Ujvidék—Vaskapu—Titel				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
6.37	5.10		ind. UJVIDÉK	érk.	6.00	3.01					
7.00	5.38		érk. VASKAPU	ind.	5.33	2.38					
7.05	5.50		ind. VASKAPU	érk.	5.28	2.33					
7.31	6.24		Káty		5.06	2.15					
7.42	6.38		Tiszakálmánfalva		4.43	1.56					
7.57	7.00		Kovil-Szent-Iván		4.25	1.41					
8.11	7.18		Vilova—Gardinovce		4.04	1.26					
8.24	7.34		Lok		3.48	1.14					
8.37	7.50		érk. TITEL	ind.	3.32	1.00					

Oda				Kiskun-Halas—Bácsalmás—Rigyica				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
3.50	12.05	6.00	ind. KIS-KUN-HALAS	érk.	5.44	2.27	10.24				
4.03	12.18	6.13	Kopolya		5.32	2.14	10.11				
4.20	12.35	6.29	Fehértó		5.16	1.57	9.54				
4.37	12.51	6.45	Terézhalom		5.00	1.40	9.37				
4.58	1.33	7.08	Jankovác		4.48	1.27	9.24				
5.25	2.03	7.23	Mélykut		4.20	1.24	8.50				
5.48	2.26	7.44	Rudics		4.00	1.11	8.21				
5.56	2.34	7.52	érk. BÁCSALMÁS	ind.	3.51	12.00	8.10				
6.16	3.00	8.12	ind. BÁCSALMÁS	érk.	3.41	11.21	7.40				
6.36	3.20	8.28	Madarász puszta		3.26	11.01	7.20				
6.49	3.38	8.36	Bácsmadaras		3.18	10.51	7.10				
6.57	3.46	8.43	Sanae puszta		3.11	10.34	6.53				
7.17	4.11	8.53	Katymár		3.00	10.21	6.40				
7.29	4.23	9.03	Légyen puszta		2.49	9.58	6.14				
7.45	4.39	9.16	érk. RIGYICA	ind.	2.35	9.40	5.56				

Olcsóbb mint bárhol! Pontos kiszolgálás!

VILLANYOS LÁMPÁK!



Ajánljuk dús raktárunkat modern stíli villanyos lámpákban, bámulatos olcsó áron, teljesen szerelve és a vezetékhez kapcsolva!

A grammophon társaság (író angyal védjegy) képviselőt megnyertük Zombor és környéke részére; raktáron tartunk nagy választékban kifogástalan működésű GRAMMOPHONOKAT és LEMEZEKET.

A triesti LINOLEUM (parafa szőnyeg) óriási raktárát is a n. é. közönség b. figyelmébe ajánljuk.

Fehérneműek, izléses nyakkendők, csipkék, szalagok, karlsbadi porcellán serviceok, BERNDORFI ALPACCA és ALPACCA ezüst.



Chinaezüst és bronz dísz tárgyak olcsó árakon.

A n. é. közönség szives látogatását kéri

Goldfáhn Sándor és Fia,

Zombor, Kossuth Lajos-utca.

Esőernyők, gyermekkocsik, utazó bőröndök, játékok, tájtékpipák. Szolid elvek.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLÁK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KÁRTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

**PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.**

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK
ÉS A
KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDEK
ÉTLAPOK

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.